

2019

YIDDISH CIVILIZATION LECTURE SERIES

THURSDAY
JUN 27

אַ „שנעללויף“ איבער דער אַנטוויקלונג פֿון
דער ייִדישער ליטעראַטור און קולטור

A Birdseye View of the Development of Yiddish Literature and Culture

EUGENE ORENSTEIN | *Delivered in Yiddish*

אַנהייבנדיק מיטן ערשטן גאַנצן ייִדישן זאַץ וואָס געפֿינט זיך אינעם ווערמייזער מחזור (1272), וועל איך געבן אַ כאַראַקטעריסטיק פֿון דער אַלטער ייִדישער ליטעראַטור (14טן-16טן ייִה). מיר וועלן זען דעם געאָגראַפֿישן איבערגאַנג פֿון דער ייִדישער שפּראַך און ליטעראַטור פֿון מערבֿ־אײראָפּע קיין מיזרח־אײראָפּע. די מאָדערנע ייִדישע ליטעראַטור איז געשאַפֿן געוואָרן ווי אַ פּועל־יוצא פֿונעם קאַמף פֿון דער השּׂפּלה קעגן דער חסידישער באַוועגונג. איך וועל וואַרפֿן אַ ליכט אויף דער ראַלע פֿון די דריי קלאַסיקער, מענדעלע, פּרץ און שלום־עליכם און אויפֿן אויפֿקום פֿונעם מאָדערניזם. איך וועל אַרומרעדן די הויפּט־אינסטיטוציעס פֿון דער ייִדישער קולטור, די פּרעסע און דעם טעאַטער און אַנאַליזירן די ראַלע פֿון דער ייִדישער רעוואָלוציאָנערער באַוועגונג און די נייע אידעאָלאָגיעס ביים געשטאַלטיקן די מאָדערנע ייִדישע קולטור.

Beginning with the first complete Yiddish sentence found in the Worms Mahzor (1272), this lecture will discuss the chief features of Old Yiddish literature (14th-16th century), and the role of women in its creation. The impact of the migration of Ashkenazim to Eastern Europe will be highlighted. Modern Yiddish literature was born in the late 18th and early 19th century in Eastern Europe as a result of the struggle between the Haskalah (Jewish Enlightenment) and the Hasidic movement. The role of the three classic writers, Mendele Moykher Sforim, Y. L. Peretz and Sholem Aleichem and the rise of modernism will be discussed. This talk highlights the creation of cultural institutions such as the Yiddish press and the Yiddish theater and will analyse the role of the Jewish revolutionary movement, Zionism and Diaspora nationalism in the creation of modern Yiddish culture.

Bibliography

EUGENE ORENSTEIN

Emanuel Goldsmith, *Modern Yiddish Culture: the Story of the Yiddish Language Movement*, Shapolsky Publishers & the Workmen's Circle Educational Department, New York, 1987.

CONTINUED ►

Dovid Katz, Words On Fire: the Unfinished Story of Yiddish, Basic Books, Cambridge MA, 2004.

Solomon Liptzin, The Flowering of Yiddish Literature, T. Yoseloff, NY, 1963.

Nahma Sandrow, Vagabond Stars: A World History of the Yiddish Theater, University of Syracuse Press, Syracuse NY, 1996.

Max Weinreich, History of the Yiddish Language, 2 vols., Ed. Paul Glasser, trans. Solomon Noble with the assistance of Joshua A. Fishman, YIVO Institute for Jewish Research & Yale University Press, NY & New Haven CN, 2008.

מאַקס וויינרײך, געשיכטע פֿון דער ייִדישער שפּראַך: באַגריפֿן, פֿאַקטן, מעטאָדן, 4 בב, ייִדישער וויסנשאַפֿטלעכער אינסטיטוט -- יוואָ, נײַ, 1973.

מאיר ווינער, צו דער געשיכטע פֿון דער ייִדישער ליטעראַטור אין 19 טן יאָרהונדערט, 2 בב, איקוף־פֿאַרלאַג, נײַ, 1945, 1946.

רעד׳: דוד פֿלינקער, מרדכי צאַבין, שלום ראָזענפֿעלד, ד ייִדישע פרעסע וואָס איז געווען, וועלטפֿאַרבאַנד פֿון די ייִדישע זשורנאַליסטן, תײַאָ, תשל״ה־1975.

זלמן רייזען, פֿון מענדעלסאָן ביז מענדעלע:

האַנטבוך פֿון דער ייִדישער השכלה־ליטעראַטור, פֿאַרלאַג קולטור־ליגע, וואַרשע, 1923.